

หลักสูตร การย้อมเส้นไหมจากสีธรรมชาติ จำนวน ๔๐ ชั่วโมง

ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอศีขรภูมิ

ความเป็นมา

ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการเรียนรู้ พ.ศ. ๒๕๖๖ มาตรา ๙ การเรียนรู้เพื่อการพัฒนาตนเองมีเป้าหมาย เพื่อพัฒนาศักยภาพ ทักษะและความเชี่ยวชาญ เฉพาะด้านตามความถนัดของตน การประกอบอาชีพ การพัฒนาอาชีพ การยกระดับคุณภาพชีวิตของตน ครอบครัว ชุมชน หรือสังคม หรือเพื่อประโยชน์แห่งความรอบรู้ของตน โดยอาจ ได้รับการรับรองคุณวุฒิตาม ความเหมาะสม มีความสอดคล้องกับแผนระดับต่าง ๆ ในการดำเนินการขับเคลื่อน โครงการฯ ที่มีความสอดคล้องกับแผนระดับต่าง ๆ ดังนี้ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๗๙) : ยุทธศาสตร์ที่ ๓ ด้าน แผนส่งเสริมการเรียนรู้ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) : ประเด็น ที่ ๒ พัฒนาและส่งเสริม การจัดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ โดยผลิตและพัฒนากำลังคนให้มีสมรรถนะในสาขาที่ตรงตามความต้องการ ของตลาดแรงงานและการพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมของประเทศ โดยพัฒนาทักษะความรู้ความสามารถ และสมรรถนะในการปฏิบัติงานในแต่ละระดับ การศึกษาตามระดับคุณวุฒิการศึกษาผ่านระบบการศึกษา และการเรียนรู้ที่มีความหลากหลาย ยืดหยุ่น ตอบสนอง ความต้องการของผู้เรียน ทั้งการศึกษาในระบบ นอกกระบบ และตามอัธยาศัย

การจัดกิจกรรมฝึกอาชีพให้ประชาชนระดับฐานรากที่อาศัยอยู่ในระดับตำบล ประกอบด้วยกลุ่มเป้าหมาย ประชาชนทั่วไป โอกาสให้ได้รับการพัฒนาสมรรถนะและทักษะในการประกอบอาชีพเพื่อการมีรายได้ เพื่อให้ผู้ผ่าน การฝึกอบรมได้รับความรู้ความสามารถนำไปประกอบอาชีพ สร้างอาชีพ พัฒนาอาชีพ เพิ่มรายได้ มีคุณภาพชีวิตที่ดี ต่อยอดภูมิปัญญาท้องถิ่น สร้างมูลค่าเพิ่ม และพัฒนาสู่วิสาหกิจชุมชน

ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอศีขรภูมิ ได้เล็งเห็นความสำคัญของการพัฒนาอาชีพในชุมชน จึงได้จัดทำหลักสูตรการย้อมเส้นไหมจากสีธรรมชาติ ขึ้น

จุดมุ่งหมาย

เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจ มีทักษะ ในการย้อมเส้นไหมจากสีธรรมชาติสามารถนำมาปรับใช้ในการย้อมเส้นไหมเพื่อประกอบอาชีพได้

เป้าหมาย ประชาชนทั่วไป

ระยะเวลา จำนวน ๔๐ ชั่วโมง

- ภาคทฤษฎี จำนวน ๑๕ ชั่วโมง
- ภาคปฏิบัติ จำนวน ๒๕ ชั่วโมง

โครงสร้างหลักสูตร

ที่	เรื่อง	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหา	การจัดกระบวนการเรียน	จำนวนชั่วโมง	
					ทฤษฎี	ปฏิบัติ
๑	ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการย้อม เส้นไหมจากสี ธรรมชาติ	๑. สรุปสาระสำคัญของ ความ เป็นมา ๒. อธิบายและ เปรียบเทียบ ความ เหมือนและแตกต่าง ของกระบวนการผลิต และ รูปแบบการย้อม เส้นไหม ๓. อธิบายความสำคัญ และ ประโยชน์ของการ ย้อมเส้นไหมจากสี ธรรมชาติได้	๑. ประวัติความเป็นมา ๒. กระบวนการและ รูปแบบการย้อมเส้นไหม ๓. ความสำคัญและ ประโยชน์ของการย้อม เส้นไหมจากสีธรรมชาติ	๑.ให้ผู้เรียนศึกษา เนื้อหาจากใบ ความรู้ ๒.ผู้เรียนและ วิทยากรร่วมกันสรุป ความรู้ที่ได้รับ	๒ ชั่วโมง	๓ ชั่วโมง
๒	๑.การเตรียม วัตถุดิบ และ ส่วนประกอบ ๒.การฟอกไหม ๓.การย้อมจากสี ธรรมชาติ -ใบขี้เหล็ก -เปลือกประดู่ -ผล คำแสด -ต้นกล้วย - ใบสาบเสือ -ใบ มะขาม -เปลือก มะพร้าว อ่อน	๑. อธิบายขั้นตอนของการ เตรียมเส้นไหมเบื้องต้น สำหรับการย้อมเส้นไหมจากสี ธรรมชาติได้ ๒. อธิบายและเลือกเส้นไหม ที่ จะใช้ย้อมสีธรรมชาติจาก วัสดุ ที่เตรียมไว้ได้ ๓. อธิบายส่วนประกอบและ วัตถุดิบที่ใช้สำหรับการย้อม เส้นไหมจากสีธรรมชาติที่ เตรียมไว้ได้ ๔. อธิบายวัตถุประสงค์ของ การย้อมเส้นไหมธรรมชาติ จากสีของวัสดุที่เตรียมไว้ได้ ๕. อธิบายถึงวัสดุและ อุปกรณ์ที่ใช้สำหรับการย้อม เส้นไหมได้ ๖. อธิบายขั้นตอนการฟอก ไหมได้ ๗.อธิบายข้อควรระวังเกี่ยวกับ การฟอกไหมได้	๑.ขั้นตอนในการเตรียม เส้นไหมสำหรับการย้อม ๒.การเลือกวัสดุที่นำมา สกัดเอาสีมาย้อมเส้นไหม ๓. วัตถุดิบและ ส่วนประกอบ ๔. วัตถุประสงค์ของการ ย้อมเส้นไหมจากสี ธรรมชาติ ๕.วัสดุและอุปกรณ์ของ การในการย้อมสี ธรรมชาติ ๖.ขั้นตอนการฟอก ๗.ข้อควรระวังในการ ฟอก ไหม	๑.วิทยากรสาธิตและ ให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติ ผู้เรียนฝึกปฏิบัติ เพื่อให้เกิดความ ชำนาญ	๒ ชั่วโมง	๓ ชั่วโมง

		๘. อธิบายจุดประสงค์ของการ กวักไหมและการแกว่งไหมได้ ๙. สามารถบอกวัสดุและอุปกรณ์ที่ใช้สำหรับกวักไหมและการแกว่งไหมได้ ๑๐. อธิบายขั้นตอนการกวักไหมและการแกว่งไหมได้	๘.จุดประสงค์ของการ กวักไหมและการแกว่งไหม ๙. วัสดุและอุปกรณ์ วิธีการการกวักไหมและการแกว่งไหม ๑๐.ขั้นตอนการกวักไหม และการแกว่งไหม			
๓	๑.การเตรียมเส้นไหมพุ่งและไหม ยืน ๒.การย้อม	๑. อธิบายขั้นตอนการเตรียมเส้นไหมพุ่งและไหมยืนได้ ๒. อธิบายการย้อมเส้นไหมได้ ๓. อธิบายเกี่ยวกับการย้อมสีที่นำมาผสมกันได้ ๔. สามารถบอกวัสดุและอุปกรณ์ที่ใช้สำหรับย้อมไหมได้ ๕. อธิบายวิธีการและขั้นตอนการย้อมไหมได้ ๖. อธิบายข้อควรระวังเกี่ยวกับการย้อมไหมได้ ๗. สามารถบอกวิธีการมัด/ขั้นตอนและการย้อมสีไหมได้ ๘. อธิบายข้อควรระวังเกี่ยวกับการมัดไหมได้	๑. ขั้นตอนการเตรียมเส้นไหมพุ่งและไหมยืน ๒. เทคนิคการย้อม ๓.การย้อมให้สีติดทน ๔. วัสดุและอุปกรณ์ ๕. วิธีการย้อมไหม ๖. ข้อควรระวังในการย้อมไหม ๗. วิธีการมัด/ขั้นตอน/การย้อมสี ๘. ข้อควรระวังในการมัด	๑.วิทยาการสาธิตและให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติ ผู้เรียนฝึกปฏิบัติ เพื่อให้เกิดความชำนาญ	๒ ชั่วโมง	๓ ชั่วโมง
๔	๑.การม้วน/ปั่น ไหม ๒.การกรอ เส้นด้ายไหมยืน/ไหมพุ่ง ๓.การเก็บและถัก ตะกรอ	๑. อธิบายจุดประสงค์ของการม้วน/ปั่นได้ ๒. สามารถบอกวัสดุและอุปกรณ์เกี่ยวกับการม้วน/ปั่นไหมได้ ๓. อธิบายวิธีการ/ขั้นตอนการม้วน/ปั่นไหมได้ ๔. อธิบายข้อควรระวังเกี่ยวกับการม้วน/ปั่นได้. อธิบายจุดประสงค์ของการ	๑. จุดประสงค์ของการม้วน/ปั่นไหม ๒. วัสดุและอุปกรณ์ ๓. วิธีการม้วน/ปั่นไหม ๔. ข้อควรระวังในการม้วน/ปั่นไหม	๑.วิทยาการสาธิตและให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติ ผู้เรียนฝึกปฏิบัติ เพื่อให้เกิดความชำนาญ	๒ ชั่วโมง	๓ ชั่วโมง

		กรอเส้นไหมเย็น /ไหมพุ่งได้ ๕. สามารถบอกวัสดุและอุปกรณ์เกี่ยวกับการกรอเส้นไหมได้ ๖. อธิบายวิธีการ/ขั้นตอนการกรอเส้นไหมได้ ๗. อธิบายข้อควรระวังเกี่ยวกับการกรอเส้นไหมได้ ๘. อธิบายจุดประสงค์ของการเก็บตะกรอได้ ๙. สามารถบอกวัสดุและอุปกรณ์เกี่ยวกับการเก็บตะกรอได้ ๑๐. อธิบายวิธีการ/ขั้นตอนการเก็บตะกรอได้ ๑๑.อธิบายข้อควรระวังเกี่ยวกับการเก็บตะกรอ	๕. จุดประสงค์ของการกรอ ๖. วัสดุและอุปกรณ์ ๗. วิธี/ขั้นตอนการกรอ ๘. ข้อควรระวังในการกรอไหม ๙. จุดประสงค์ของการเก็บและถักตะกรอ ๑๐. วัสดุและอุปกรณ์วิธี/ ขั้นตอนการเก็บตะกรอ ๑๑. ข้อควรระวังในการเก็บตะกรอ			
๕	๑.การทอ ผ้าพันคอ จากสี ธรรมชาติ	๑.อธิบายขั้นตอนของการทอเป็นผืนผ้าได้ ๒.เตรียมปีก่อนทอผ้าไหมได้ถูกต้องและเหมาะสม ๓.นำหลอดเส้นไหมพุ่งใส่กระสวยได้ถูกต้อง ๔.เหยียบตะกรอสำหรับการทอผ้าไหมได้ ๕. พุ่งกระสวยขณะทอผ้าไหมได้ถูกต้องและเหมาะสม ถูกต้องและเหมาะสม ๖.จัดลวดลายและแต่งริมขอบผ้าขณะทอได้ถูกต้องและเหมาะสม ๗.กระแทกฟืมในขณะที่ทอได้ถูกต้องและเหมาะสม	๑. ขั้นตอนการทอ ๒. การเตรียมก็ ๓.การนำหลอดพุ่งใส่กระสวย ๔.การเหยียบตะกรอ ๕.การพุ่งกระสวย ๖.การจัดลวดลายและแต่งริมขอบผ้า ๗.การกระแทกฟืม	๑.วิทยาการสาธิตและให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติ ผู้เรียนฝึกปฏิบัติ เพื่อให้เกิดความชำนาญ	๕ ชั่วโมง	๑๐ ชั่วโมง

		๘.ซึงหน้าผ้าในขณะที่ทอให้ตึง ได้พอเหมาะ ๙.ต่อเส้นไหมยืนและเส้นไหม พุ่งเมื่อเส้นไหมยืนและไหมพุ่ง ขาดขณะที่ได้ถูกต้องและ เหมาะสม ๑๐.ปรับและปล่อยเส้นไหม ยืน ขณะทอได้เหมาะสม ๑๑.หวีเส้นไหมยืนได้ เหมาะสม ๑๒.เก็บกึ่งเมื่อต้องการหยุดพัก การทอได้ถูกต้องและ เหมาะสม	๘.การซึงหน้าผ้าให้ตึง ๙.การต่อเส้นไหมยืนและ เส้นไหมพุ่งเมื่อเส้นไหม ขาด ๑๐.การปรับและปล่อย เส้นไหมยืน ๑๑.การหวีเส้นยืนขณะ ทอ ๑๒.การเก็บกึ่งเมื่อหยุด พัก การทอ			
๖	๑.การตลาด ต้นทุน และการ บริหาร จัดการ การส่งเสริม การ ผลิต-จำหน่าย สินค้าออนไลน์	๑.เพื่อให้ผู้เรียนกำหนดราคา ขายได้ ๒.เพื่อให้ผู้เรียนสามารถขาย สินค้าผ่านออนไลน์	๑.การตลาด ต้นทุนการ ทอผ้าไหม ๒.การบริหารจัดการ การ ส่งเสริมการผลิต - การ จำหน่าย สินค้าผ่าน ออนไลน์	๑.วิทยากรบรรยาย ให้ความรู้ การตลาด และยกตัวอย่าง ต้นทุนการทอ ผ้าพันคอจากสี ธรรมชาติ ๒.วิทยากรสาธิตและ ให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติ เกี่ยวกับการจำหน่าย สินค้าผ่านออนไลน์ และช่องทางต่างๆ ๓. ผู้เรียนฝึกปฏิบัติ เพื่อให้เกิดความ ชำนาญ	๒ ชั่วโมง	๓ ชั่วโมง
รวม					๑๕	๒๕

สื่อการเรียนรู้

๑. เอกสาร/ใบความรู้/แผ่นพับ เรื่อง การย้อมเส้นไหมจากสีธรรมชาติ
๒. ศึกษาดูงานแหล่งเรียนรู้
๓. ภูมิปัญญาท้องถิ่น

การวัดและประเมินผล

๑. การสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้และการฝึกปฏิบัติ
๒. การตรวจชิ้นงาน/ผลงาน

เงื่อนไขการจบหลักสูตร

๑. มีเวลาเรียน ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐
๒. มีผลการประเมินตลอดหลักสูตร ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๖๐

การเทียบโอน

ผู้เรียนที่จบหลักสูตรนี้สามารถนำไปเทียบโอนผลการเรียนรู้กับหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ ในสาระการประกอบอาชีพวิชาเลือกที่สถานศึกษาได้จัดทำขึ้น ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการจัดการศึกษาต่อเนื่อง พ.ศ. ๒๕๔๕ ลงวันที่ ๕ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๔ (ข้อ ๙) การจัดทำและพัฒนาหลักสูตร ให้ผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ เป็น ผู้อนุมัติหลักสูตร โดยความเห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษา

ลงชื่อ ผู้เสนอหลักสูตร
(นายจำลอง ร้านจันทร์)
ครูกศน.ตำบล

ลงชื่อ ผู้ตรวจหลักสูตร
(นางสาวอรุณี สาธร)
ครูกศน.ตำบล

ลงชื่อ ผู้เห็นชอบหลักสูตร
(นายทรงชัย เจือจันทร์)
ครูชำนาญการ

ลงชื่อ ผู้อนุมัติหลักสูตร
(นางกนกณัฐ สิงหะ)

ผู้อำนวยการศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอศีขรภูมิ

แผนการจัดการเรียนรู้

วิทยาการ.....หลักสูตร.....การย้อมเส้นไหมจากสสีธรรมชาติ.....
 จำนวน๔๐.....ชั่วโมง ระหว่างวันที่..... เวลาเรียน .๐๙.๐๐ – ๑๕.๐๐.. น.
 สถานที่จัดการเรียน.....

วัน เดือน ปี/เวลา	เนื้อหา	กระบวนการจัดการเรียนรู้	หมายเหตุ
วันที่..... เวลา ๐๙.๐๐-๑๕.๐๐น	๑. ประวัติความเป็นมา ๒. กระบวนการและรูปแบบ การ ย้อมเส้นไหมจากสี ธรรมชาติ ๓. ความสำคัญและประโยชน์ ของการย้อมเส้นไหมจากสี ธรรมชาติ	๑.ให้ผู้เรียนศึกษาเนื้อหาจากใบ ความรู้ ๒.ผู้เรียนและวิทยากรร่วมกัน สรุป ความรู้ที่ได้รับ	ทฤษฎี.....๒..... ชั่วโมง ปฏิบัติ.....๓.....ชั่วโมง
วันที่..... เวลา ๐๙.๐๐-๑๕.๐๐น	๑.ขั้นตอนในการเตรียมเส้น ไหม สำหรับการย้อม ๒.การเลือกวัสดุที่นำมาสกัด เอา สีมาย้อมเส้นไหม ๓. วัตถุดิบและส่วนประกอบ ๔. วัตถุประสงค์ของการย้อม เส้น ไหมจากสีธรรมชาติ ๕.วัสดุและอุปกรณ์ของการใน การ ย้อมสีธรรมชาติ ๖.ขั้นตอนการฟอก ๗.ข้อควรระวังในการฟอกไหม ๘.จุดประสงค์ของการการ กวักไหมและ การแกว่งไหม ๙. วัสดุและอุปกรณ์ วิธีการ การกวักไหมและการแกว่ง ไหม ๑๐.ขั้นตอนการกวักไหมและ การ แกว่งไหม	๑.วิทยากรสาธิตและให้ผู้เรียนฝึก ปฏิบัติตามที่วิทยากรสอน ๒.ผู้เรียนฝึกปฏิบัติเพื่อให้เกิด ความ ชำนาญ	ทฤษฎี..... ชั่วโมง ปฏิบัติ.....๑๐.....ชั่วโมง

วันที่..... เวลา ๐๙.๐๐-๑๕.๐๐น	๑. ขั้นตอนการเตรียมเส้นไหม ฟุ้ง และไหมยืน ๒. เทคนิคการย้อม ๓. การย้อมให้สีติดทน ๔. วัสดุและอุปกรณ์ ๕. วิธีการย้อมไหม ๖. ข้อควรระวังในการย้อม ไหม ๘. วิธีการมัด/ขั้นตอน/การ ย้อมสี ๙. ข้อควรระวังในการมัด	๑. วิทยากรสาธิตและให้ผู้เรียนฝึก ปฏิบัติ ๒. ผู้เรียนฝึกปฏิบัติเพื่อให้เกิด ความ ชำนาญ	ทฤษฎี..... ชั่วโมง ปฏิบัติ...๑๐.....ชั่วโมง
วันที่..... เวลา ๐๙.๐๐-๑๕.๐๐น	๑. จุดประสงค์ของการม้วน/ ปั่น ไหม ๒. วัสดุและอุปกรณ์ ๓. วิธีการม้วน/ปั่นไหม ๔. ข้อควรระวังในการม้วน/ ปั่นไหม ๕. จุดประสงค์ของการกรอ ๖. วัสดุและอุปกรณ์ ๗. วิธี/ขั้นตอนการกรอ ๘. ข้อควรระวังในการกรอ ไหม ๙. จุดประสงค์ของการเก็บ และถัก ตะกรอ ๑๐. วัสดุและอุปกรณ์ วิธี/ ขั้นตอน การเก็บตะกรอ ๑๑. ข้อควรระวังในการเก็บตะกรอ	๑. วิทยากรสาธิตและให้ผู้เรียนฝึก ปฏิบัติ ๒. ผู้เรียนฝึกปฏิบัติเพื่อให้เกิด ความ ชำนาญ	ทฤษฎี..... ชั่วโมง ปฏิบัติ...๕.....ชั่วโมง
วันที่..... เวลา ๐๙.๐๐-๑๕.๐๐น	๑. ขั้นตอนการทอ ๒. การเตรียมกี่ ๓. การนำหลอดฟุ้งใส่กระสวย ๔. การเหยียบตะกอ ๕. การฟุ้งกระสวย ๖. การจัดลวดลายและแต่งริม ขอบผ้า	๑. วิทยากรสาธิตและให้ผู้เรียนฝึก ปฏิบัติ ๒. ผู้เรียนฝึกปฏิบัติเพื่อให้เกิด ความ ชำนาญ	ทฤษฎี..... ชั่วโมง ปฏิบัติ.....๕.....ชั่วโมง

	๗.การกระแทกฟิม ๘.การชิงหน้าผ้าให้ตึง ๙.การต่อเส้นไหมยืนและเส้นไหม พุงเมื่อเส้นไหมขาด ๑๐. การปรับและปล่อยเส้นไหมยืน ๑๑.การหิวเส้นยืนขณะทอ ๑๒.การเก็บกึ่งเมื่อหยุดพักการทอ		
วันที่..... เวลา ๐๙.๐๐-๑๕.๐๐น	๑.การตลาด ต้นทุนการทอผ้าไหม ๒.การบริหารจัดการ การส่งเสริม การผลิต -การจำหน่าย สินค้าผ่าน ออนไลน์	๑.วิทยากรบรรยายให้ความรู้ การตลาดและยกตัวอย่างต้นทุน การทอผ้าพันคอจากสี่ธรรมชาติ ๒.วิทยากรสาธิตและให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติเกี่ยวกับการจำหน่ายสินค้าผ่านออนไลน์และช่องทางต่างๆ ๓. ผู้เรียนฝึกปฏิบัติเพื่อให้เกิดความ ชำนาญ	ทฤษฎี..... ชั่วโมง ปฏิบัติ.....๕.....ชั่วโมง

ลงชื่อ.....ครู กศน.ตำบล

(.....)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ลงชื่อ.....วิทยากร

(.....)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....